

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

Мосіна Андрія Володимировича

**«Стратегічне планування регіонального розвитку в системі публічного
управління в умовах глобальних викликів»**

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування

за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувач Мосін Андрій Володимирович виконав у повному обсязі індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконав у повному об'ємі. Здобувач успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно та на високому рівні. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, демонструючи високий рівень самостійності та творчого підходу до дослідницької роботи.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

В умовах глобальних викликів сучасності відбуваються кардинальні трансформації в системі стратегічного планування регіонального розвитку,

що вимагають докорінного переосмислення традиційних підходів до управління територіями. Якщо раніше ефективність планування визначалася переважно централізованим прогнозуванням, секторальною спеціалізацією та директивними методами регулювання, то сьогодні ключовими факторами успіху стають адаптивність до динамічних змін, мережева взаємодія стейкхолдерів, інноваційні технології форсайту та здатність мобілізувати ендogenous потенціал територій.

Традиційна модель планування, заснована на лінійних прогнозах, ієрархічних структурах прийняття рішень та адміністративно-командних методах реалізації стратегій, демонструє свою неспроможність у контексті зростаючої невизначеності, складності та взаємопов'язаності глобальних процесів. Пандемія COVID-19, кліматичні зміни, цифрова трансформація та геополітичні конфлікти створюють комплексні виклики, які неможливо передбачити та вирішити за допомогою традиційних планувальних інструментів.

Особливої актуальності проблематика набуває в контексті реформи децентралізації влади в Україні та військової агресії російської федерації, що створили нові виклики для планування регіонального розвитку та післявоєнного відновлення. За таких обставин система стратегічного планування повинна не лише забезпечити ефективне функціонування в екстремальних умовах, але й сформувати основу для структурної модернізації економіки відповідно до європейських стандартів.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї НДР автором визначено концептуальні засади модернізації системи стратегічного планування регіонального розвитку та обґрунтовано механізми підвищення її адаптивності до глобальних викликів.

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання – теоретичному обґрунтуванні концептуальних засад та розробці практичних рекомендацій щодо модернізації системи стратегічного планування регіонального розвитку в системі публічного управління в умовах глобальних викликів. Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

- розроблено концептуальну модель модернізації системи стратегічного планування регіонального розвитку, яка на відміну від існуючих фрагментарних підходів інтегрує принципи адаптивності, партисипативності та інноваційності у цілісну систему шести взаємопов'язаних компонентів (нормативно-правового, методологічного, ресурсного, аналітично-інформаційного, комунікаційного та освітнього) з конкретизацією механізмів їх функціонування, що забезпечує системну ефективність планувальних процесів та здатність до оперативного реагування на глобальні виклики через впровадження технологій форсайту, цифрових платформ координації та партисипативних інструментів залучення стейкхолдерів;

удосконалено:

- категоріальний апарат стратегічного планування регіонального розвитку шляхом розширення традиційних понять «стратегія», «розвиток», «регіон» новими концептами, що відображають системну природу планування (емерджентність, синергія, адаптивність, резильєнтність), мережеву взаємодію стейкхолдерів, просторову згуртованість та врахування глобальних викликів (кліматичні зміни, цифровізація, циркулярна економіка), що забезпечує теоретичну основу для розуміння складності сучасних управлінських процесів;

- модель інтегрованої системи стратегічного планування регіонального розвитку через обґрунтування архітектури багаторівневого врядування з цифровою платформою координації, стандартизованими методиками розробки та оцінки стратегій, механізмами горизонтальної і вертикальної координації та системою раннього попередження ризиків, що на відміну від фрагментарних підходів забезпечує узгодженість планів різних рівнів та адаптивність до змін зовнішнього середовища в умовах глобальних викликів;

- систему управління ризиками регіонального розвитку через розроблення ризик-орієнтованого підходу до стратегічного планування, що включає інтеграцію процесів ідентифікації, аналізу та мінімізації загроз у загальний цикл розроблення стратегій з використанням SWOT- та PESTLE-аналізу, сценарного моделювання та створення регіональних координаційних рад з питань управління ризиками, що забезпечує превентивний характер управління та оперативне реагування на кризові ситуації;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичне обґрунтування механізмів резильєнтності регіональних систем через інтеграцію концепцій адаптивного управління, організаційного навчання та динамічних здібностей, що дозволило

розширити розуміння резильєнтності як багатокomпонентної характеристики з чотирма складовими (структурна стійкість, адаптивна гнучкість, трансформаційна здатність, антиципативна готовність) та п'ятьма підсистемами формування з врахуванням темпоральних аспектів;

- типологія глобальних викликів стратегічного планування регіонального розвитку шляхом багатовимірної класифікації за структурними характеристиками, темпоральною динамікою та просторовими проявами, що включає шість категорій викликів (економічні, технологічні, екологічні, соціальні, культурні, інституційні) з урахуванням синергетичних ефектів їх взаємодії та розробкою системи кількісних і якісних індикаторів оцінки впливу;

- методологія емпіричної верифікації ефективності стратегічного планування регіонального розвитку шляхом інтеграції структурно-якісної оцінки стратегічних документів, процесуальної діагностики імплементації та результативної оцінки досягнення цілей з використанням сценарного аналізу та контрфактичного моделювання, що дозволяє врахувати вплив екзогенних факторів та забезпечити об'єктивність оцінки в умовах високої невизначеності зовнішнього середовища;

- обґрунтування стратегічних імперативів регіонального розвитку в контексті децентралізації через розроблення збалансованої моделі територіального управління, що поєднує економічну ефективність, соціальну справедливість та екологічну сталість з багаторівневим механізмом координації та системою зміцнення фінансової спроможності громад, що дозволяє забезпечити гармонійний розвиток територій на основі поліцентричної просторової організації та партисипативного залучення стейкхолдерів.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки публічного управління, теорій стратегічного планування, багаторівневого, врядування, інституційної економіки та теорії складних адаптивних систем. У роботі здійснено комплексний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Теоретичні положення підкріплені емпіричним аналізом стратегічних документів регіонального розвитку, статистичних даних та результатів експертних оцінок. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що основні положення та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані:

органами державної виконавчої влади – при формуванні та реалізації державної регіональної політики, розробці стратегій та програм регіонального розвитку, удосконаленні організаційно-правових механізмів стратегічного планування, визначенні пріоритетів та інструментів державної підтримки регіонів в умовах глобальних викликів;

органами місцевого самоврядування – при розробці та впровадженні стратегій розвитку територіальних громад, формуванні партисипативних механізмів планування, розвитку цифрового врядування, підвищенні адаптивності до змін зовнішнього середовища;

агенціями регіонального розвитку, громадськими організаціями, науковими установами – при налагодженні стейкхолдерської співпраці, впровадженні проєктів регіонального розвитку, розвитку системи моніторингу та оцінювання, реалізації механізмів публічно-приватного партнерства;

закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування, регіонального управління, стратегічного планування, місцевого самоврядування та територіального розвитку.

Розроблена концептуальна модель модернізації системи стратегічного планування та запропоновані механізми її практичної реалізації мають практичну цінність для підвищення ефективності управління регіональним розвитком в умовах глобальних викликів, забезпечення резильєнтності регіональних систем та досягнення цілей сталого розвитку.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 6 публікаціях, з них 3 – у наукових фахових виданнях.

Статті у фахових наукових виданнях:

1. Мосін А.В. Аналіз впливу глобальних викликів на регіональний розвиток: методичні підходи. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 4 (34). С. 368-380.

2. Мосін А.В. Стратегічне планування регіонального розвитку в умовах глобальних викликів. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 4 (44). С. 293-307.

3. Мосін А.В. Підвищення резильєнтності регіонального розвитку в Україні. *Національні інтереси України*. 2025. № 4 (9). С. 924-937.

Статті в інших виданнях:

4. Мосін А.В. Модернізація системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні в умовах повоєнного відновлення. *Молодий вчений*. 2025. № 2 (133). С. 137-144.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Мосін А.В., Котуков О.А. Вдосконалення системи моніторингу реалізації стратегій регіонального розвитку. *Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід: зб. наук. праць з матеріалами VI Міжнар. наук. конф.* Івано-Франківськ, 2025. С. 45-48.

6. Mosin A.V. Institutional support for strategic planning in Ukraine. *XVII Міжнародна науково-практична конференція «Trends in the development of science in the digital transformations»*. Milan, Italy, 2025. P. 234-237.

8. Апробація матеріалів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, на міжнародних і національних науково-практичних конференціях, зокрема: VI Міжнародній науковій конференції «Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід» (м. Івано-Франківськ, 2025 р.), XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Trends in the development of science in the digital transformations» (Milan, Italy, 2025 p.) та інших наукових заходах.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Мосіна А.В. «Стратегічне планування регіонального розвитку в системі публічного управління в умовах глобальних викликів» повністю відповідає галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та відповідає паспорту спеціальності 281 – «Публічне

управління та адміністрування». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

11. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 20 розширеного засідання кафедри публічної політики від 16.06.2025 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одноголосно рекомендувати роботу здобувача Мосіна А.В. «Стратегічне планування регіонального розвитку в системі публічного управління в умовах глобальних викликів» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на
розширеному засіданні
кафедри публічної політики,
доктор наук з державного
управління, професор,
завідувач кафедри публічної
політики ННІ «Інститут
державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н.
Каразіна

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК